

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego
"Pomoc państwa w zakresie dożywiania"
(druk nr 329)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem ustawy jest stworzenie podstawy prawnej do udzielania pomocy, w formie posiłków, głodnym uczniom i dzieciom korzystającym w szkole z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego. Pomoc ta ma być udzielana na szczególnych zasadach, bez obowiązku spełnienia warunków do udzielenia tej pomocy, określonych w art. 5 i 6 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" oraz ustawie o pomocy społecznej (ustalenie sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydanie decyzji administracyjnej przez ośrodek pomocy społecznej). O udzieleniu pomocy ma decydować dyrektor szkoły oceniając czy zaistniały szczególnie uzasadnione okoliczności do jej udzielenia.

Środki na zakup posiłków będą przekazywane przez ośrodek pomocy społecznej na podstawie, sporządzonej przez dyrektora szkoły, listy uczniów i dzieci oraz liczby spożytych posiłków w przyjętym okresie rozliczeniowym.

Ustawa określa również limit pomocy udzielanej w oparciu o powyższe zasady – liczba osób, którym udzielono pomocy na podstawie art. 6a, nie może przekroczyć 10% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach na terenie danej gminy na podstawie decyzji administracyjnych, w danym miesiącu.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa stanowiła przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 750). W toku prac sejmowych była ona przedmiotem prac w Komisji Edukacji, Nauki i Sportu, Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, które nie wprowadziły zmian dotyczących zakresu podmiotowego i przedmiotowego ustawy, ale wprowadzono poprawkę modyfikującą przesłankę, w oparciu o którą ustalany jest limit pomocy udzielonej w trybie art. 6a (odniesienie do *liczby uczniów i dzieci dożywianych w danej szkole* zastąpiono odniesieniem do *liczby uczniów i dzieci dożywianych na terenie gminy*). W II czytaniu kwestia ta była ponownie przedmiotem rozważań w związku z poprawką przewidującą, iż *liczba dzieci, którym udzielono pomocy w trybie art. 6a nie może przekroczyć 10% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach na terenie gminy*. Poprawka ta uzyskała poparcie w trakcie głosowania. Pozostałe poprawki zgłoszone w II czytaniu, zmierzające do poszerzenia kręgu osób, które będą mogły skorzystać z omawianej regulacji albo zwiększające limity pomocy udzielanej w trybie art. 6a, nie uzyskały wymaganej większości głosów.

III. Uwagi szczegółowe

Wątpliwości, w świetle konstytucyjnej zasady równości, budzi przyjęty zakres podmiotowy nowelizacji, a więc krąg osób, do których adresowana jest pomoc w dożywianiu na zasadach określonych w dodawanym art. 6a. Przepis przewiduje, iż posiłek, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, mogą otrzymać głodni uczniowie i dzieci, które **korzystają z zajęć w szkole w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego**. Biorąc pod uwagę, iż zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, realizacja obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego może następować w przedszkolu lub oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej, wydaje się, że omawiane rozwiązanie prawne nie będzie dotyczyć dzieci wykonujących ten obowiązek w przedszkolach. Oznacza to zróżnicowanie sytuacji prawnej tej grupy dzieci, ze względu na miejsce realizacji obowiązku przygotowania przedszkolnego.

Odrębnego rozważenia wymaga wyłączenie z regulacji art. 6a dzieci innych niż uczniowie i dzieci odbywające przygotowanie przedszkolne, które objęte są zakresem podmiotowym tej ustawy na mocy art. 3 pkt 1 lit. a (dzieci do lat 7). W obu tych przypadkach pojawia się pytanie o kryterium uzasadniające ich odmienne traktowanie.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego z zasady równości wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów w obrębie określonej klasy (kategorii), co oznacza, że wszystkie podmioty charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być potraktowane równo. Nierówne traktowanie podmiotów podobnych nie musi oznaczać dyskryminacji lub uprzywilejowania, a w konsekwencji niezgodności z art. 32 Konstytucji RP, istotne jest bowiem kryterium w oparciu o które dokonano zróżnicowania¹. W związku z powyższym należy rozważyć, czy kryterium, które przyjęto w tym przypadku jest dopuszczalne w świetle Konstytucji.

Renata Bronowska

Główny legislator

¹ Ustawa może różnicować sytuację prawną podmiotów, jeżeli zostały spełnione 3 warunki: 1) wprowadzone różnicowania muszą być racjonalnie uzasadnione, biorąc pod uwagę cel i treść przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma, 2) muszą mieć charakter proporcjonalny, a więc waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych, 3) muszą pozostawać w jakimś związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych.